

Η χαρτογράφηση ως καινοτόμο είδος περιγραφής και ερμηνείας του κόσμου και η χρήση της στην διδασκαλία.

Ευφροσύνη Τσακίρη
eftsakiri@gmail.com

Θεωρία και Ιστορία

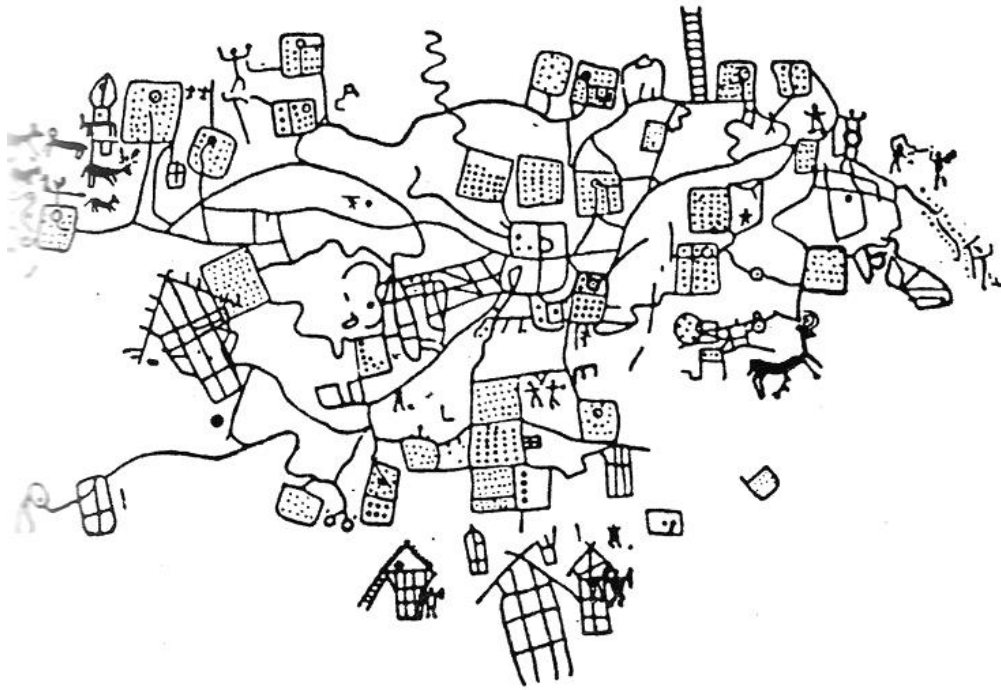
Χάρτης – Χαρτογραφία – Χαρτογράφηση

Ο **χάρτης** τυπικά και παραδοσιακά ορίζεται ως μια υπό κλίμακα αναπαράσταση της επιφάνειας της γης ή μέρους αυτής, η οποία αποτυπώνει ένα σύνολο χαρακτηριστικών και φαινομένων που αφορούν στα σχετικά μεγέθη, τις θέσεις τους και τις δυναμικές τους. Ο χάρτης μπορεί να απεικονίζει υλικά δεδομένα (όπως το κτισμένο περιβάλλον), ή άυλα (όπως τα δίκτυα επικοινωνίας).

Χαρτογραφία ονομάζεται η επιστήμη της παραγωγής χαρτών, δηλαδή, η μέσω συστηματικής έρευνας συλλογή γεωγραφικών δεδομένων από το φυσικό και το ανθρωπογενές περιβάλλον που στην συνέχεια συσχετίζονται με τον χώρο και απεικονίζονται σε αναφορά (ακριβή ή χαλαρή) με αυτόν –στην πρώτη αναφερόμαστε στους ‘παραδοσιακούς’ χάρτες, ενώ στην δεύτερη σε χάρτες που μοιάζουν με διαγράμματα. Η χαρτογραφία περιλαμβάνει πολλά είδη και πρακτικές, πολλές από τις οποίες έχουν ιστορία πολλών αιώνων, άλλες όμως, είναι πιο σύγχρονες και αναφέρονται σε ένα ευρύτερο πεδίο παρατήρησης.

Χαρτογράφηση είναι η διαδικασία δημιουργίας ενός χάρτη. Υπάρχουν πολλές ερμηνείες για την χαρτογράφηση, καθώς αποτελεί μια μεθοδολογία που διαρκώς επαναπροσδιορίζεται και διευρύνεται. Στην αγγλική γλώσσα χαρτογραφία και χαρτογράφηση προσδιορίζονται με δύο διαφορετικές λέξεις, cartography ή map making και mapping. Η πρώτη έχει περισσότερο τη σημασία της παραδοσιακής τέχνης κατασκευής χαρτών, ενώ η δεύτερη αναφέρεται σε όλες τις πρακτικές ανάγνωσης, ανάλυσης, αποτύπωσης στοιχείων του χώρου, μια έννοια περισσότερο ρευστή, υποκειμενική, χαλαρή και πολύσημη. Έτσι με τον όρο χαρτογράφηση, περιγράφονται σήμερα πολλές διαφορετικές πρακτικές, επιστημονικές και καλλιτεχνικές με σκοπιμότητες που ξεπερνούν τον διαμεσολαβητικό χαρακτήρα του παραδοσιακού χάρτη. Η χαρτογράφηση σήμερα, έχει υιοθετήσει την έννοια και λειτουργία μιας υποκειμενικής και αντιληπτικής διαδικασίας που ξεκινά από το άτομο (τα άτομα, ή την ομάδα) και περιγράφει την σχέση που αναπτύσσουν αυτά με τον χώρο μέσω της ανάγνωσης, παρατήρησης, γνωριμίας, εξερεύνησης, της ανάπτυξης συναισθηματικών ταυτίσεων, προσωπικών προβολών μιας περιοχής. Εστιάζει με άλλα λόγια στην διαδικασία, την αλληλεπίδραση, το ενέργημα, την επιτέλεση της σχέσης ατόμου και χώρου και όχι μόνο στο περιεχόμενό του

Η Χαρτογράφηση στην Προβιομηχανική Εποχή

Bedolina Map, 2400 π.Χ.

Mappa Mundi του Ebstorf, Gervase of Tilbury, 1234

Η δημιουργία χαρτών χρησίμευε στην επιβίωση. Αποτελούσε για τους πρωτόγονους μια φυσική πρακτική, ένα εργαλείο εξερεύνησης του κόσμου και καταγραφής της δράσης τους στον χώρο. Οι πρώτοι χάρτες δεν απεικονίζουν υπό κλίμακα τον χώρο. Περιλαμβάνουν πολλά σύμβολα που χρησιμοποιούνταν στην αναγνώριση διαδρομών και τοποσημών. Το είδος αυτό της συμβολικής απεικόνισης επιμένει για αιώνες, ακόμη και όταν αναπτύσσεται η γεωμετρία, πραγματοποιούνται πολλά ταξίδια, ο άνθρωπος αρχίζει να γνωρίζει τον κόσμο και σταδιακά δημιουργεί αναπαραστάσεις με μεγαλύτερη ακρίβεια στις χωρικές τους διαστάσεις. Οι χάρτες δεν χρησιμεύουν μόνο για την δράση στον χώρο, αλλά αποτελούν ακόμη τρόποι παρουσίασης θρησκευτικών αφηγημάτων, ηθικοπλαστικών διδαχών, εξιστόρησης γεγονότων, κ.ά. Με άλλα λόγια, η χαρτογράφηση αποτελεί από τότε ένα μέσο αναπαράστασης και κατανόησης του κόσμου μας.

Η Χαρτογράφηση στην Προβιομηχανική Εποχή

Civitates Orbis Terrarum Panoramic θέα του Τολέδο 1572

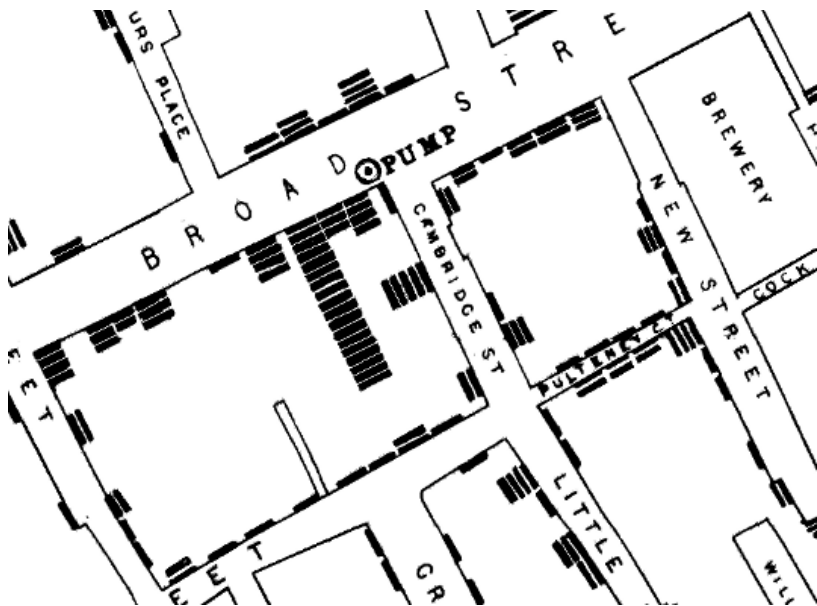

John Ogilby & William Morgan, **A New and Accurate Map of the City of London**, 1676

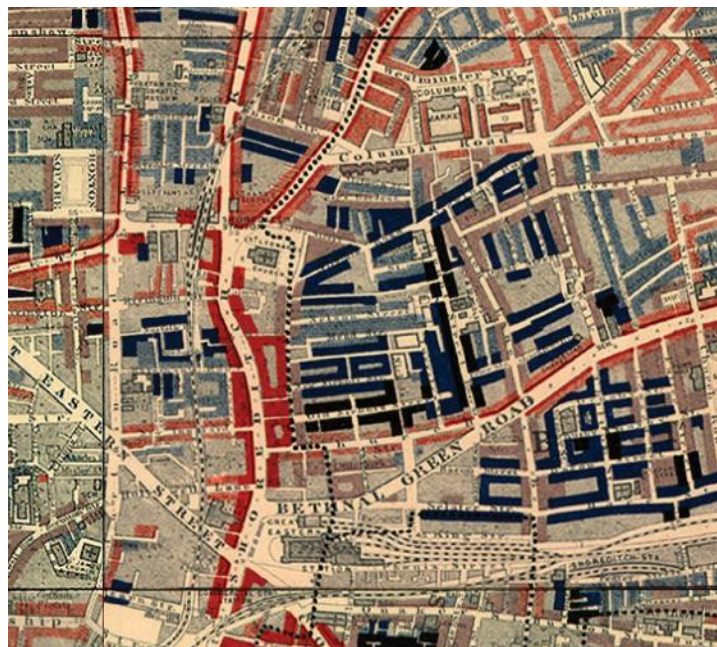
Στον Μεσαίωνα και την Αναγέννηση δημιουργούνται πολύ εκλεπτυσμένοι χάρτες με έντονα καλλιτεχνικό χαρακτήρα. Η δημιουργία χαρτών προϋποθέτει καλή γνώση των τεχνικών απεικόνισης και γίνεται από αρχιτέκτονες, ζωγράφους, χαράκτες. Οι χάρτες διατηρούν τον συμβολικό τους χαρακτήρα, αλλά προοδευτικά γίνονται πιο ακριβείς. Στην Αναγέννηση εμφανίζονται δύο ειδών χάρτες, οι μεν εστιάζουν στην συμβολική απεικόνιση και μοιάζουν με τους μεσαιωνικούς στο ότι η έμφαση αποδίδεται στον συμβολισμό, ενώ οι δεύτεροι, υιοθετώντας τις αρχές της γεωμετρίας, γίνονται ολοένα και πιο ακριβείς στην γεωμετρική αποτύπωση των υλικών χαρακτηριστικών του χώρου.

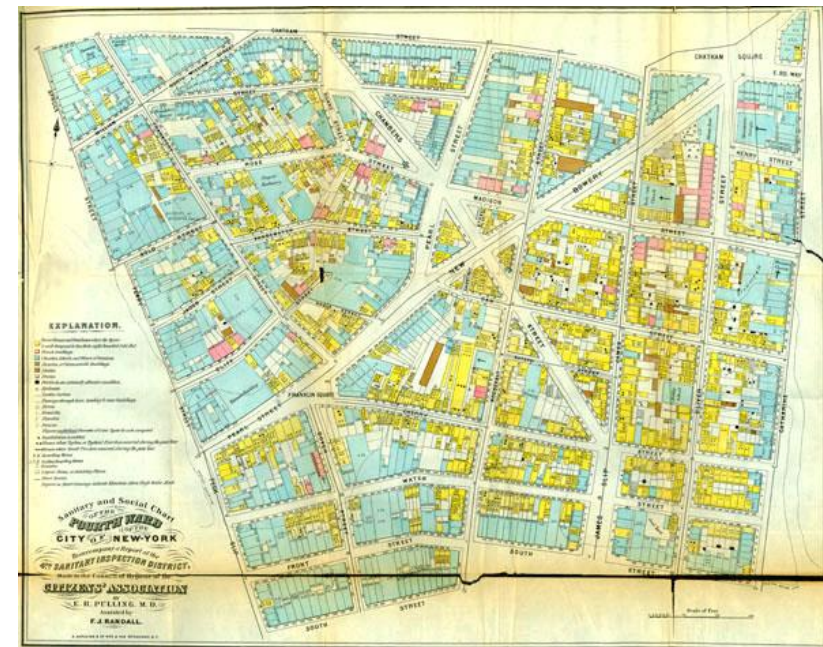
Η Χαρτογράφηση στην Βιομηχανική Επανάσταση

1854 cholera map London Soho

1889 Poverty map London

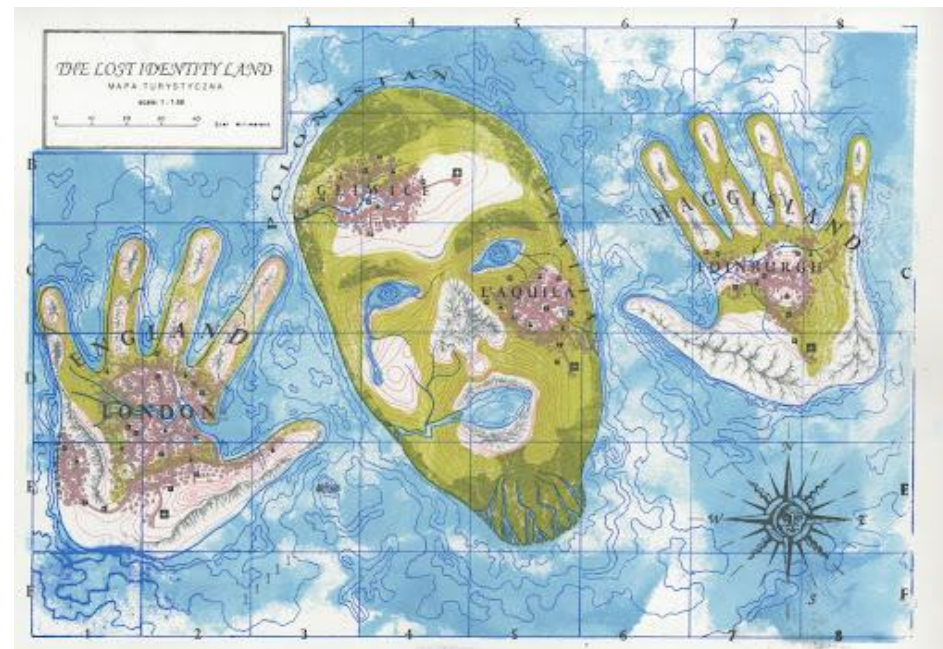

1865 Map of Fourth Ward, New York D. Appleton & Co

Στην βιομηχανική επανάσταση δημιουργούνται μεγάλες πόλεις σε εγγύτητα με βιομηχανικές εγκαταστάσεις. Η μεγάλη συγκέντρωση εργατών στις πόλεις και η έλλειψη αντίστοιχων υποδομών, έχει ως αποτέλεσμα να ζουν αυτοί σε άθλιες συνθήκες φτώχειας. Δημιουργούνται τότε χάρτες καταγραφής των κοινωνικών και άλλων προβλημάτων. Συνειδητοποιείται, δηλαδή, ότι ο χάρτης πέρα από ένα μέσο αναπαράστασης των υλικών, γεωμετρικών χαρακτηριστικών του χώρου και των λειτουργιών του, μπορεί να αποτελέσει το υπόβαθρο για την σημείωση και μελέτη και άλλων φαινομένων που έχουν χωρικό αποτύπωμα. Ένας από τους πρώτους τέτοιους χάρτες που απεικόνιζε τα θύματα της χολέρας στο Λονδίνο το 1854, αποτέλεσε το μέσο για να βρεθεί λύση στην πανδημία. Οι κοινωνικοί χάρτες, όπως ο χάρτης φτώχειας του Λονδίνου και ο χάρτης της υγειονομικής κατάταξης των κτιρίων της Νέας Υόρκης οδήγησαν σε σημαντικές μεταρρυθμίσεις.

Μέσα 20^{ου} αιώνα: Η Υποκειμενική και η Χωρική Στροφή

Από τα μέσα του 20ου αιώνα λόγω της συνειδητοποίησης των περιορισμένων ορίων της τεχνολογίας ως εξυπηρετητή της ανθρώπινης ευημερίας, παρατηρείται στροφή από τον θετικισμό στον ανθρωπισμό, από τις αναλυτικές και φυσιοκρατικές προς τις ανθρωποκεντρικές προσεγγίσεις. Προκύπτει ακολούθως στροφή προς την μελέτη του τρόπου που ο απλός άνθρωπος αντιλαμβάνεται τον χώρο και τα χαρακτηριστικά που του αποδίδει.

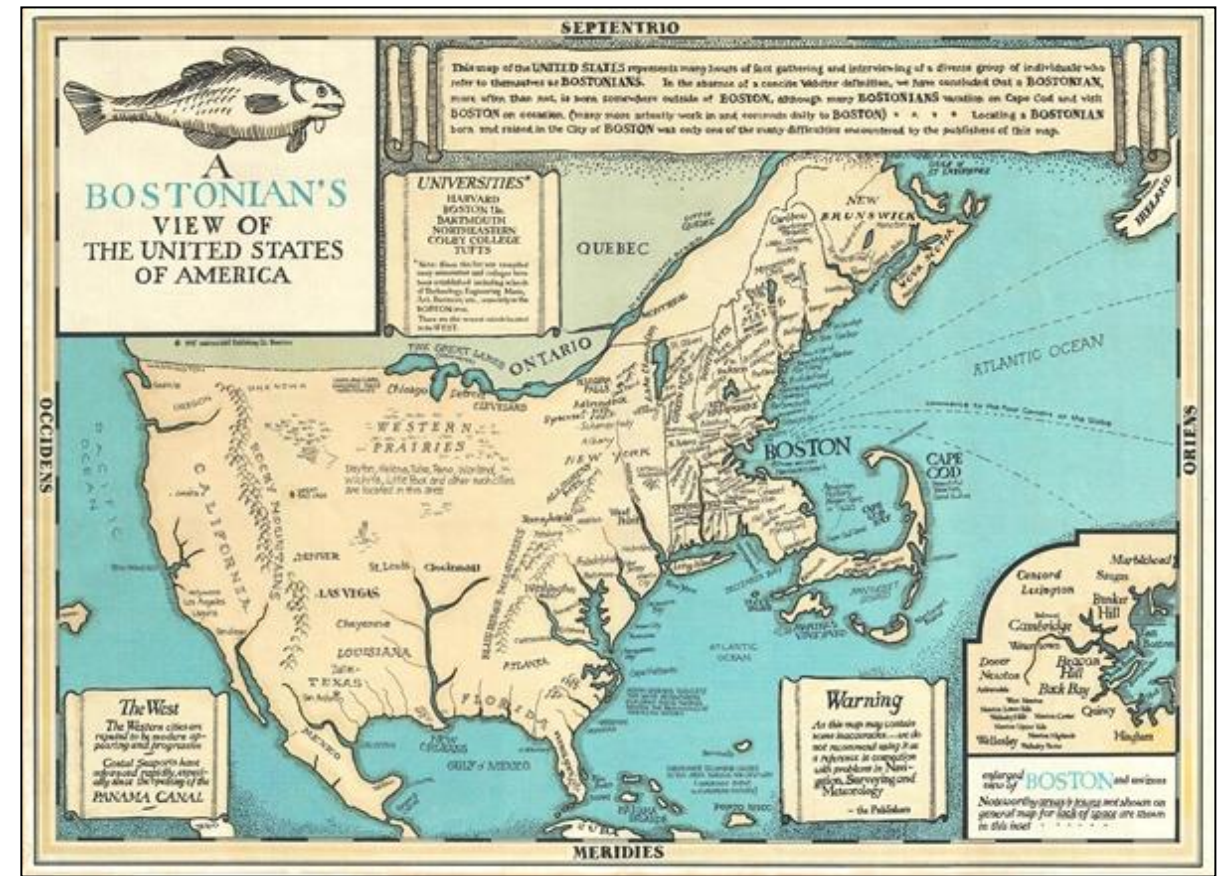
Αυτή η συνθήκη περιγράφεται συχνά ως υποκειμενική και χωρική στροφή.

Υποκειμενική στροφή είναι η στροφή από το αντικειμενικό στο υποκειμενικό, από το εργαλείο και την μέτρηση στον άνθρωπο. Η αντίληψη γίνεται βασική έννοια στην αναπαράσταση του κόσμου και στην χαρτογραφία.

Χωρική στροφή είναι η διαπίστωση ότι όλα τα φαινόμενα, χωρικά και μη, αποτυπώνονται σε έναν 'χώρο', πραγματικό ή συμβολικό.

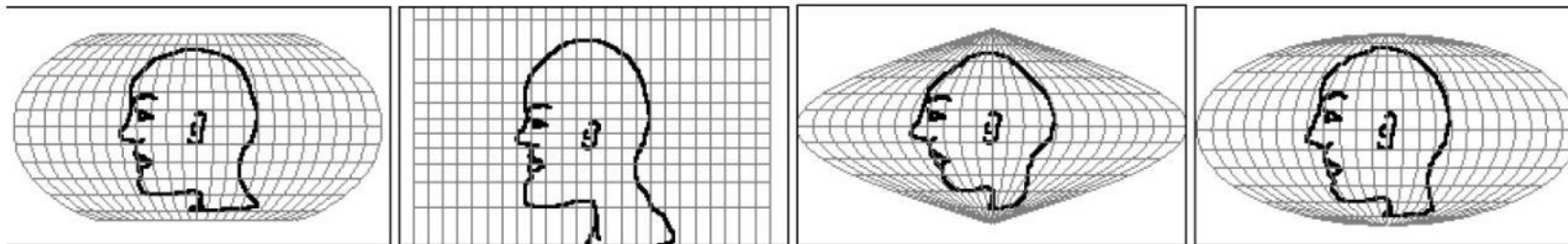
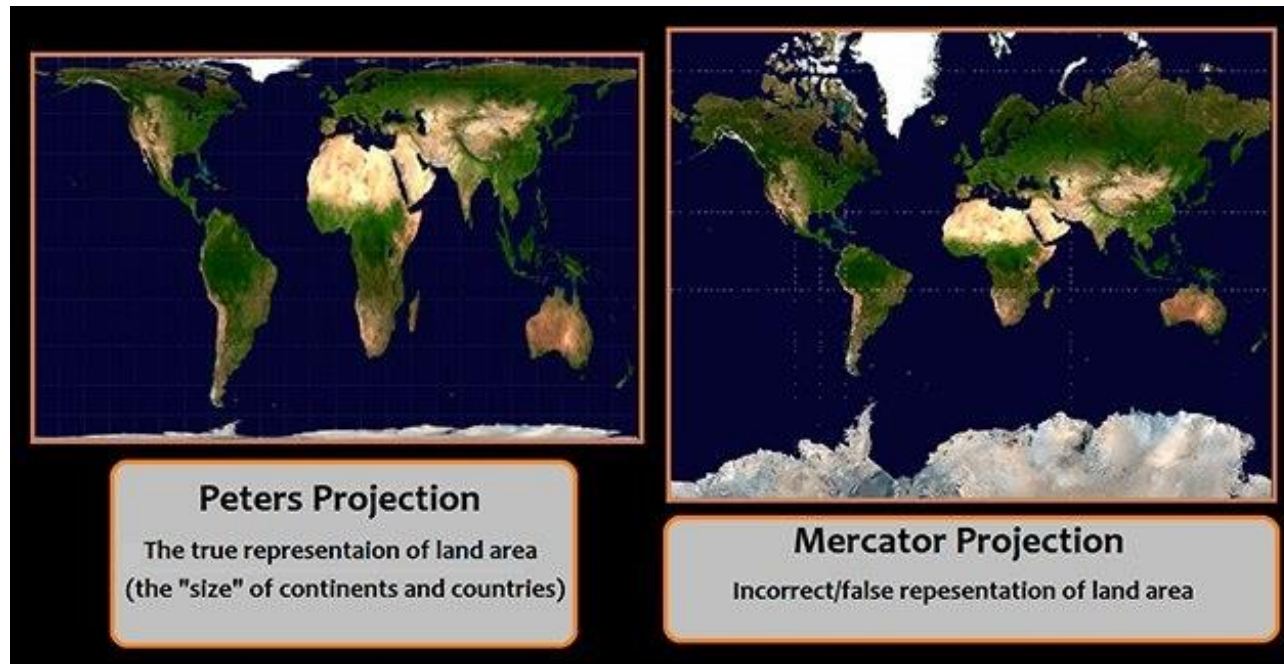
Οι δύο αυτές στροφές έχουν ως αποτέλεσμα να δημιουργούνται στο εξής ολοένα και περισσότεροι χάρτες με χαρακτηριστικά που ποικίλουν και με στόχο, πλέον, να αναδείξουν πολλές και διαφορετικές πτυχές της πραγματικότητας.

Βλέπουμε εδώ δύο διαφορετικούς χάρτες της Αμερικής που απεικονίζουν τον τρόπο που την αντιλαμβάνονται οι κάτοικοί της. Αριστερά απεικονίζεται η Αμερική σύμφωνα με την αντίληψη των κατοίκων της Νέας Υόρκης, ενώ δεξιά φαίνεται το πώς την αντιλαμβάνονταν οι κάτοικοι της Βοστώνης. Οι δύο χάρτες έγιναν το 1939 και 1930 αντίστοιχα. Προκύπτει λοιπόν εδώ μια σημαντική διαπίστωση: Ο τρόπος που αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο είναι για τον καθένα από εμάς διαφορετικός. Συνεπώς οι περιγραφές και αναπαραστάσεις του κόσμου είναι υποκειμενικές. Η διαπίστωση αυτή που η αρχή της χρονολογείται στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, αλλά απέκτησε σημαντικότητα προοδευτικά και κορυφώθηκε μετά τα μέσα του 20^{ου} αιώνα, αποτέλεσε την αρχή για μια μεγάλη συζήτηση περί των αναπαραστάσεων, της δύναμής τους και της επιρροής που έχουν στον άνθρωπο και έθεσε το ερώτημα αν τελικά μπορούμε να αρκεστούμε στις παραδοσιακές 'αντικειμενικές' αναπαραστάσεις (και χάρτες) προκειμένου να κατανοήσουμε τον κόσμο μας και να ζήσουμε σε αυτόν.

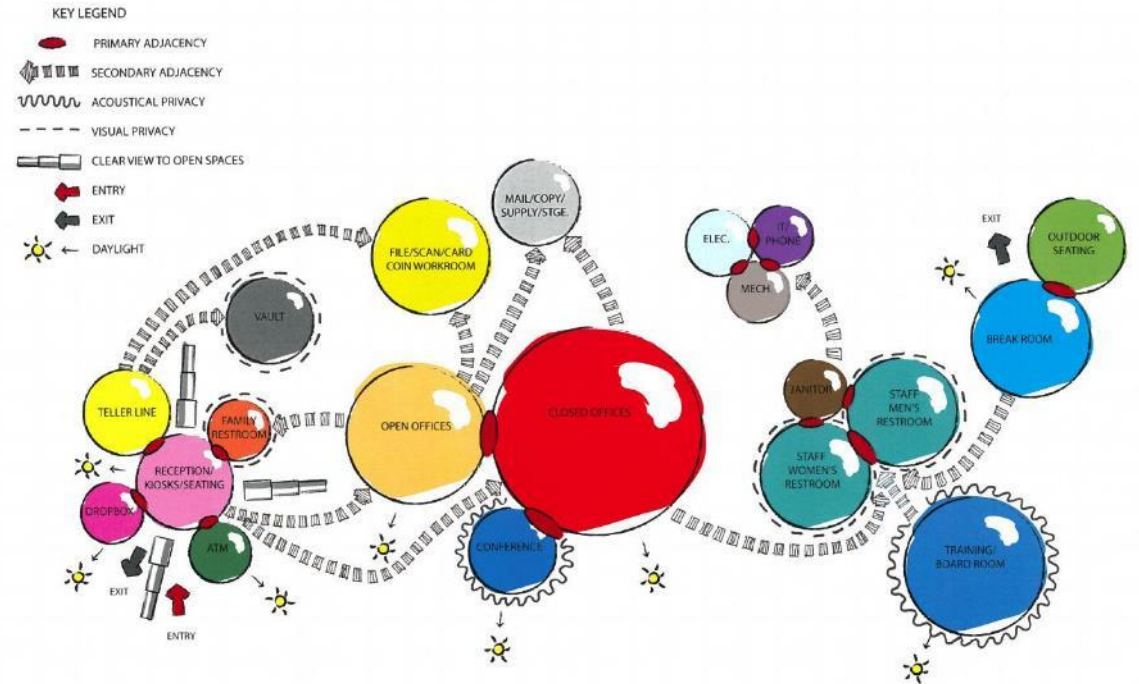
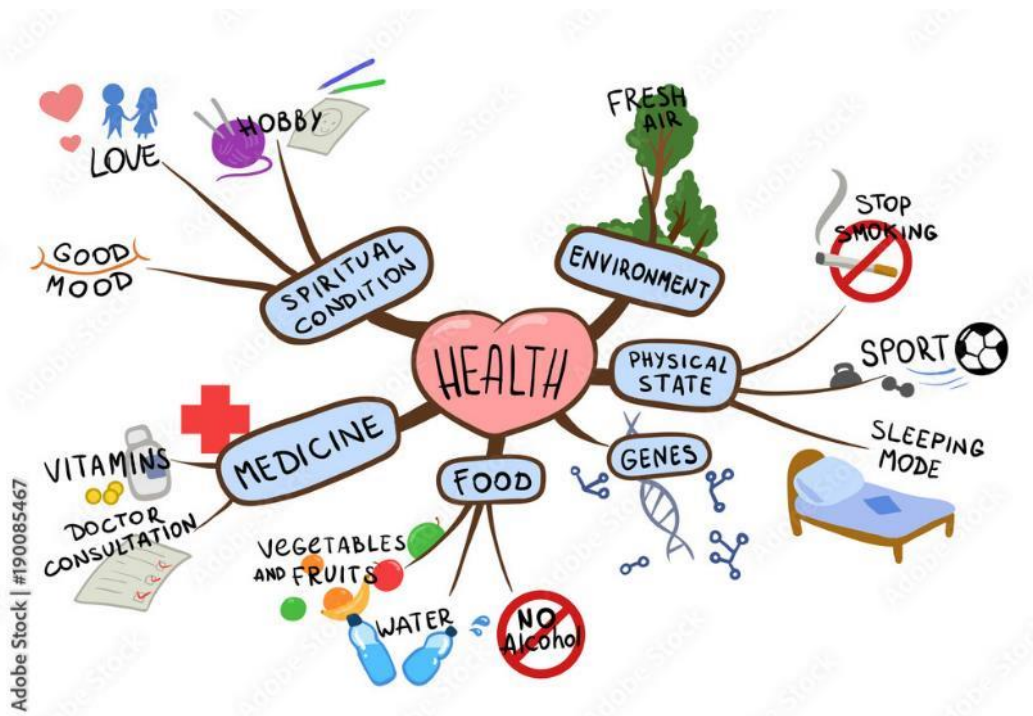

Στις εικόνες βλέπουμε αριστερά το πώς είναι η Γη στην πραγματικότητα, ενώ δεξιά απεικονίζεται η Γη στους χάρτες που χρησιμοποιούμε (μερκατορική προβολή) και μέσω των οποίων αντιλαμβανόμαστε και εξοικειωνόμαστε με τα μεγέθη και τα χαρακτηριστικά του πλανήτη μας.

Ποικίλοι πειραματισμοί τότε (σε επιστημονικά πεδία, όπως η γεωγραφία, η πολεοδομία και η περιβαλλοντική ψυχολογία) έδειξαν ότι εφόσον η συμπεριφορά μας εξαρτάται από την αντίληψή μας, είναι απαραίτητο να διερευνήσουμε, να αποτυπώσουμε, να χαρτογραφήσουμε και να κατανοήσουμε αυτή την αντίληψη και το ρόλο των αισθήσεων, των πεποιθήσεων και άλλων παραγόντων στην διαμόρφωσή της.

Έτσι η χαρτογράφηση μετατράπηκε σε ένα προσωπικό εργαλείο αντίληψης, ένα 'σημειωματάριο' που ο καθένας μπορούσε να χρησιμοποιήσει, προκειμένου να καταγράψει το πώς έβλεπε τον κόσμο.

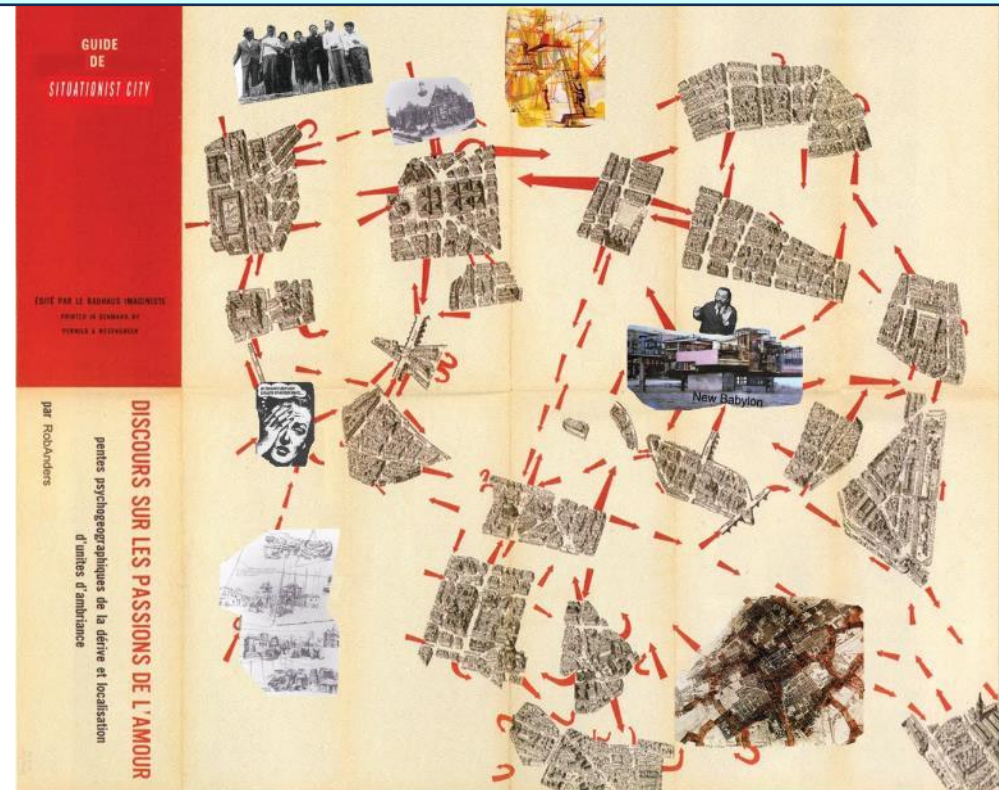
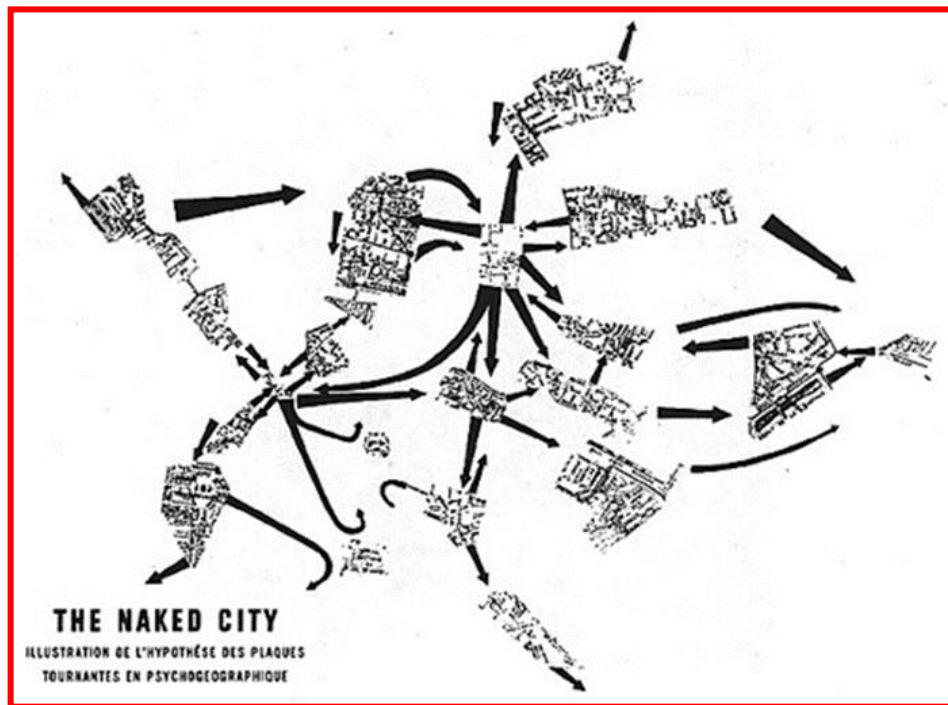
Μια ακόμη διαπίστωση αφορά στο γεγονός ότι κάθε φορά που σκεφτόμαστε δημιουργούμε έναν νοητό χώρο, πάνω στον οποίο προβάλλουμε τις σκέψεις μας. Δημιουργούμε, με άλλα λόγια, νοητικούς ή 'γνωστικούς' χάρτες, διαγράμματα με στοιχεία ακίνητα, έννοιες, όρους, πράξεις, γεγονότα που απεικονίζουμε σε πλαίσια (bubbles) και με διανύσματα που τα ενώνουν, προσδιορίζοντας τις μεταξύ τους σχέσεις και δυναμικές.

Τα διαγράμματα αυτά ονομάζονται Bubble Diagrams και αποτελούν πλέον έναν οικείο τρόπο οργάνωσης και παρουσίασης της σκέψης μας, που είτε αναφέρεται στον χώρο (δεξιά), είτε όχι.

Στην χωρική στροφή, επομένως, έγινε πλέον κατανοητό ότι εφόσον όλα «λαμβάνουν χώρα», το βασικότερο εργαλείο κατανόησης του κόσμου μας είναι η χαρτογράφηση των φαινομένων γύρω μας, αλλά και των σκέψεων μέσα μας.

Ψυχογεωγραφία: οι πρώτοι “out of the box” χάρτες

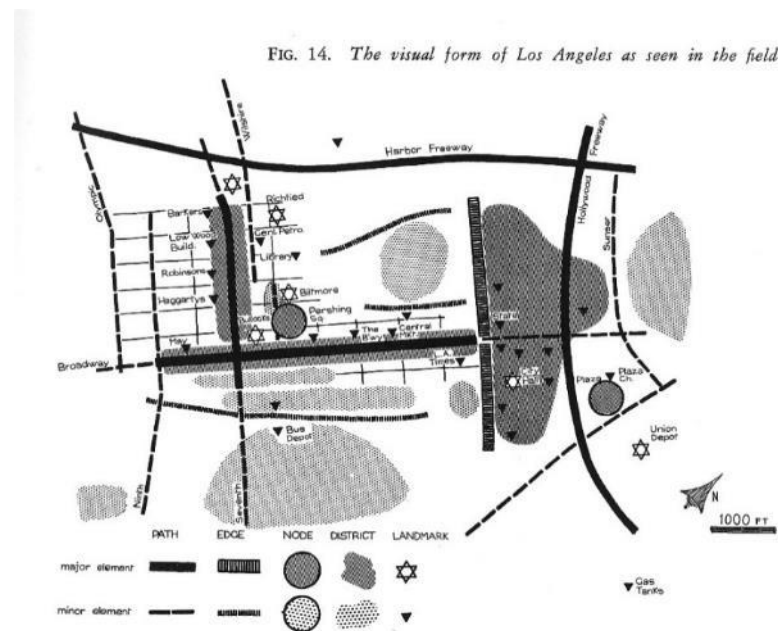
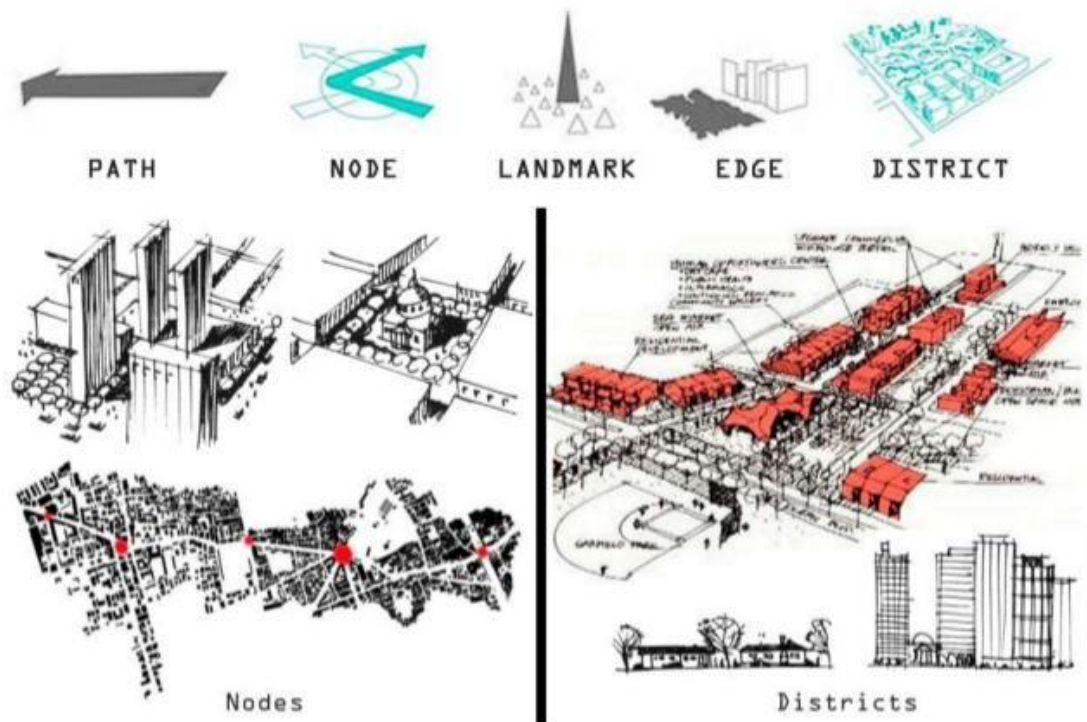

Ψυχογεωγραφία (Guy Debord, 1955)

«Ψυχογεωγραφία είναι η σπουδή των συγκεκριμένων νόμων και επιδράσεων του γεωγραφικού περιβάλλοντος, που είναι οργανωμένοι συνειδητά ή όχι, στα συναισθήματα και την συμπεριφορά των ατόμων» Debord (1955)

Βασική αρχή στην ψυχογεωγραφία αποτελεί το ότι κάθε άνθρωπος αντιλαμβάνεται με διαφορετικό τρόπο τον χώρο και ότι η αντίληψη αυτή εξαρτάται από την αλληλεπίδρασή του ψυχικού του κόσμου με το εξωτερικό περιβάλλον, στην οποία μεσολαβούν οι αισθήσεις. Ένα άτομο κινούμενο τυχαία στον χώρο, επιλέγει να καταγράψει αυτά που τον/την εντυπωσιάζουν και η επιλογή αυτή εξαρτάται από πολυποίκιλους παράγοντες. Ότι δεν επιλέγει μπορούμε να πούμε ότι αποτελεί ένα λευκό, κενό, αδιευκρίνιστο χώρο. Επομένως οι ψυχογεωγραφικοί χάρτες αποτελούν δίκτυα προσωπικών εντυπώσεων.

Η Νοητική Χαρτογράφηση

Νοητική Χαρτογράφηση (Kevin Lynch, 1960)

Η νοητική χαρτογράφηση βασίζεται στην διαπίστωση ότι το άτομο χρησιμοποιεί ένα είδος νοητικού μηχανισμού αφαίρεσης, με τον οποίο προσαρμόζει τα οπτικά ερεθίσματα από το περιβάλλον στην πληροφορία που χρειάζεται ώστε να επιβιώσει και να καλύψει τις ψυχο-νοητικές ανάγκες του.

Μέσω πειραματισμών ο πολεοδόμος Kevin Lynch απέδειξε ότι οι νοητικοί χάρτες που δημιουργούσαν διαφορετικοί άνθρωποι προκειμένου να προσανατολιστούν και να κινηθούν σε μια άγνωστη πόλη, είχαν κοινά σημεία, έναν ορισμένο αριθμό στοιχείων που χρησιμοποιούσαν για να αναγνωρίσουν το περιβάλλον. Τα στοιχεία αυτά (μονοπάτια, όρια, περιοχές, κόμβοι, τοπόσημα) συγκροτούν τον δομικό σκελετό της αντίληψης του αστικού περιβάλλοντος.

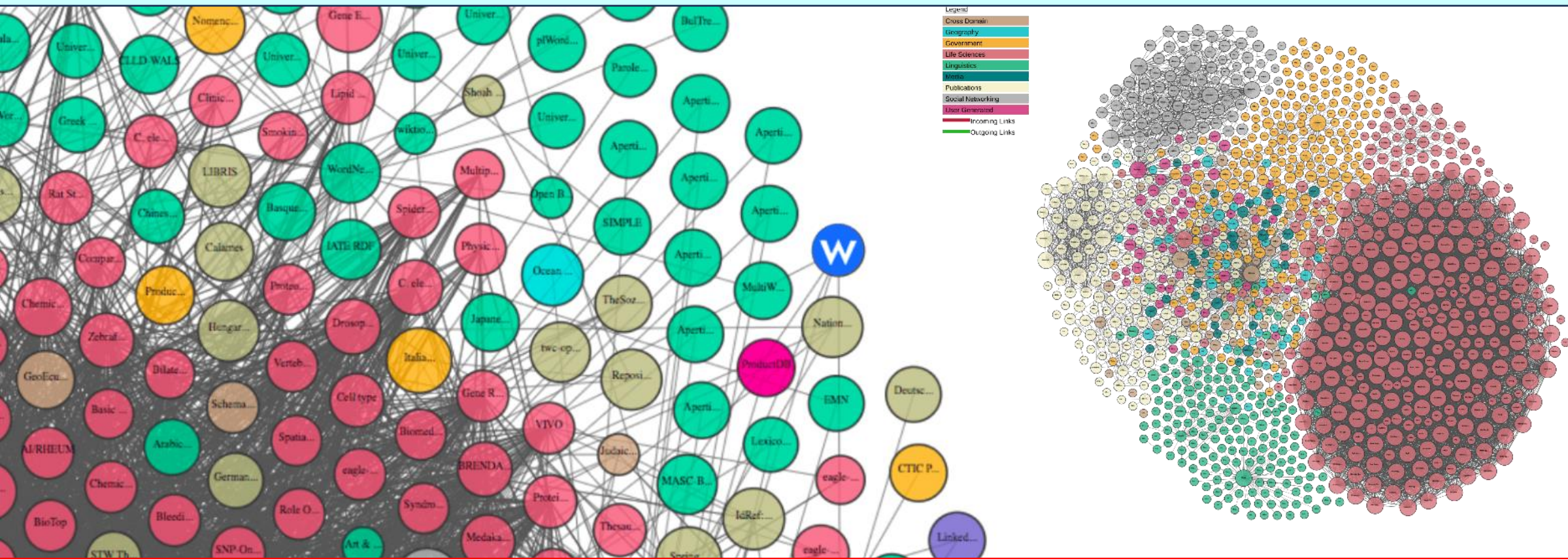
Τέλη 20^{ου} Αιώνα: Η Ψηφιοποίηση

Στις αρχές του 21^{ου} αιώνα οι εξελίξεις στην τεχνολογία των υπολογιστών είναι τόσο ραγδαίες που οδηγούν σε μια αλλαγή παραδείγματος στον ανθρώπινο πολιτισμό. Η πληροφορία συσσωρεύεται και μετακινείται με ταχύτατους ρυθμούς. Η ψηφιοποίηση των δεδομένων επιτρέπει την επεξεργασία ολοένα και μεγαλύτερου όγκου δεδομένων, με αποτέλεσμα να παράγονται πολυπαραγοντικές ερμηνείες του κόσμου μας. Οι δυνατότητες που ανοίγονται στην χαρτογράφηση λόγω των εξελίξεων στην ψηφιοποίηση είναι μεγάλες. Πλέον είναι εφικτό να χαρτογραφηθεί ένα πλήθος δεδομένων και να δημιουργηθούν ποικίλες νέες αντιληπτικές εκδοχές του κόσμου μας. Συνεπώς λόγω της ψηφιοποίησης, ολοένα και περισσότερο ‘βλέπει’ και ερμηνεύει ο σύγχρονος άνθρωπος τον κόσμο μέσα από “**χάρτες**”, δηλαδή μέσα από **οπτικοποιημένες οργανωτικές δομές δεδομένων**.

21^{ος} Αιώνας: Η Πολυπλοκότητα

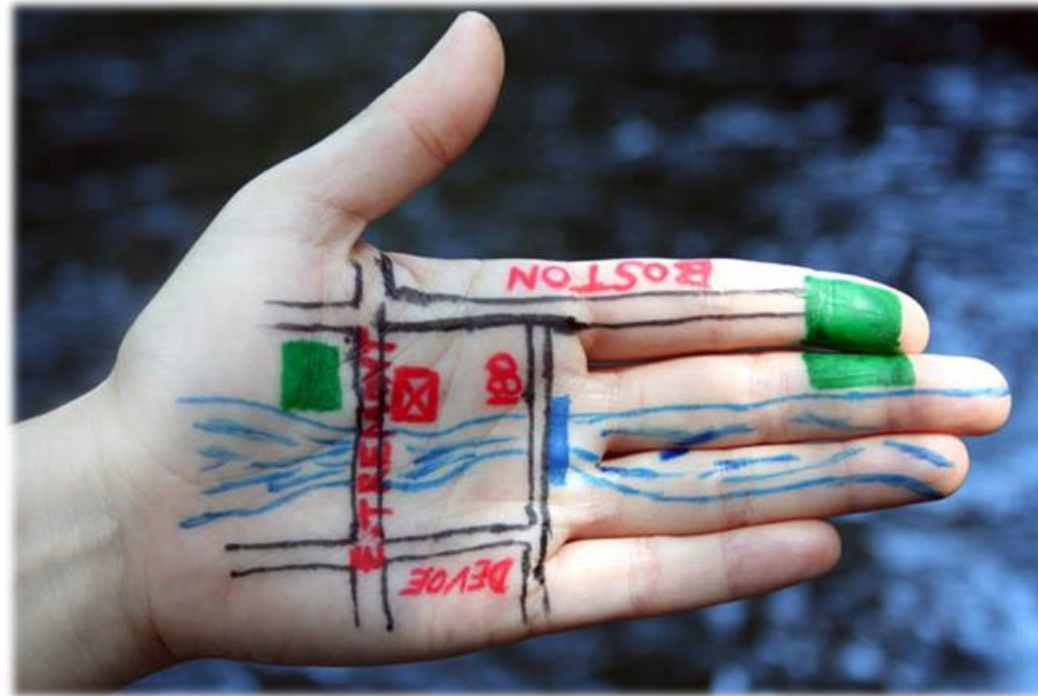

Ο 21^{ος} αιώνας έχει χαρακτηριστεί από τον Stephen Hawking ως 'αιώνας της πολυπλοκότητας'. Η διαπίστωση ότι ο κόσμος μας είναι πολύπλοκος είναι αποτέλεσμα κυρίως εξελίξεων στην πληροφορική. Η κατασκευή μηχανών με μεγάλη υπολογιστική ικανότητα δίνει την δυνατότητα να διερευνώνται ολοένα και πιο σύνθετα φαινόμενα. Όμως εξακολουθούν να υπάρχουν φαινόμενα που δεν ερμηνεύονται αιτιοκρατικά, ούτε μπορούν να κατανοηθούν μέσω ανάλυσης και αναγωγής στα επιμέρους τμήματά τους. Αντιθέτως τα φαινόμενα αυτά μόνο ολιστικά μπορούν να αντιμετωπιστούν. Γίνεται λοιπόν φανερό ότι είναι αναγκαία η ανάπτυξη νέων εργαλείων περιγραφής της πραγματικότητας, τα οποία θα προσφέρουν εξειδικευμένες επιλογές οργάνωσης δεδομένων. Τέτοιου είδους εργαλεία είναι οι χάρτες, που είναι εξαιρετικά πυκνοί και έχουν την δυνατότητα να οργανώνουν δεδομένα σε πολλά επίπεδα.

Χαρτογραφικοί πειραματισμοί

Ένα πείραμα στο πλαίσιο της διδασκαλίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

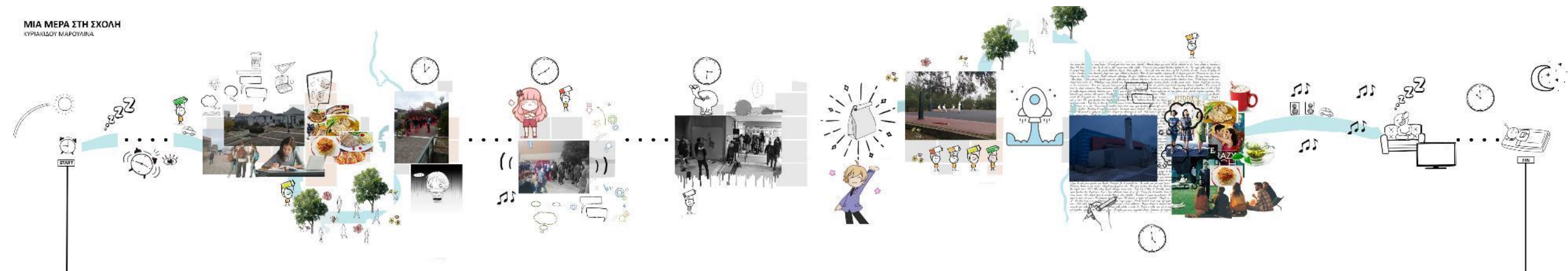

Στο μάθημα «Σύγχρονες πρακτικές χαρτογράφησης πολιτιστικών τοπίων και αστικών τόπων» (7ο εξάμηνο, 2021 (χειμερινό) Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΠΚ, διδάσκουσα Ε. Τσακίρη) οι φοιτητές κλήθηκαν μέσα από δύο εργασίες να περιγράψουν την σχέση τους με τον χώρο σε δύο πτυχές της καθημερινότητάς τους, α) την φοιτητική, στο περιβάλλον της σχολής με τίτλο “μια ημέρα στο campus” και β) τον ελεύθερο χρόνο τους, στο περιβάλλον της πόλης των Χανίων με τίτλο “το κέντρο μου – το κέντρο του κόσμου είναι στα Χανιά». Στις εργασίες οι φοιτητές εφάρμοσαν τις αρχές που διδάχτηκαν για ποικίλες σύγχρονες χαρτογραφικές πρακτικές, όπως νοητική, ψυχογεωγραφία, ριζοσπαστική, πολυαισθητηριακή, παλίμψηστη – ιστορική, δικτύων και αλλαγών και άυλων στοιχείων και παρήγαγαν πρωτότυπους χάρτες για τον τρόπο που αντιλαμβάνονταν και βίωναν τον χώρο στην καθημερινότητά τους.

«μια ημέρα στο campus»

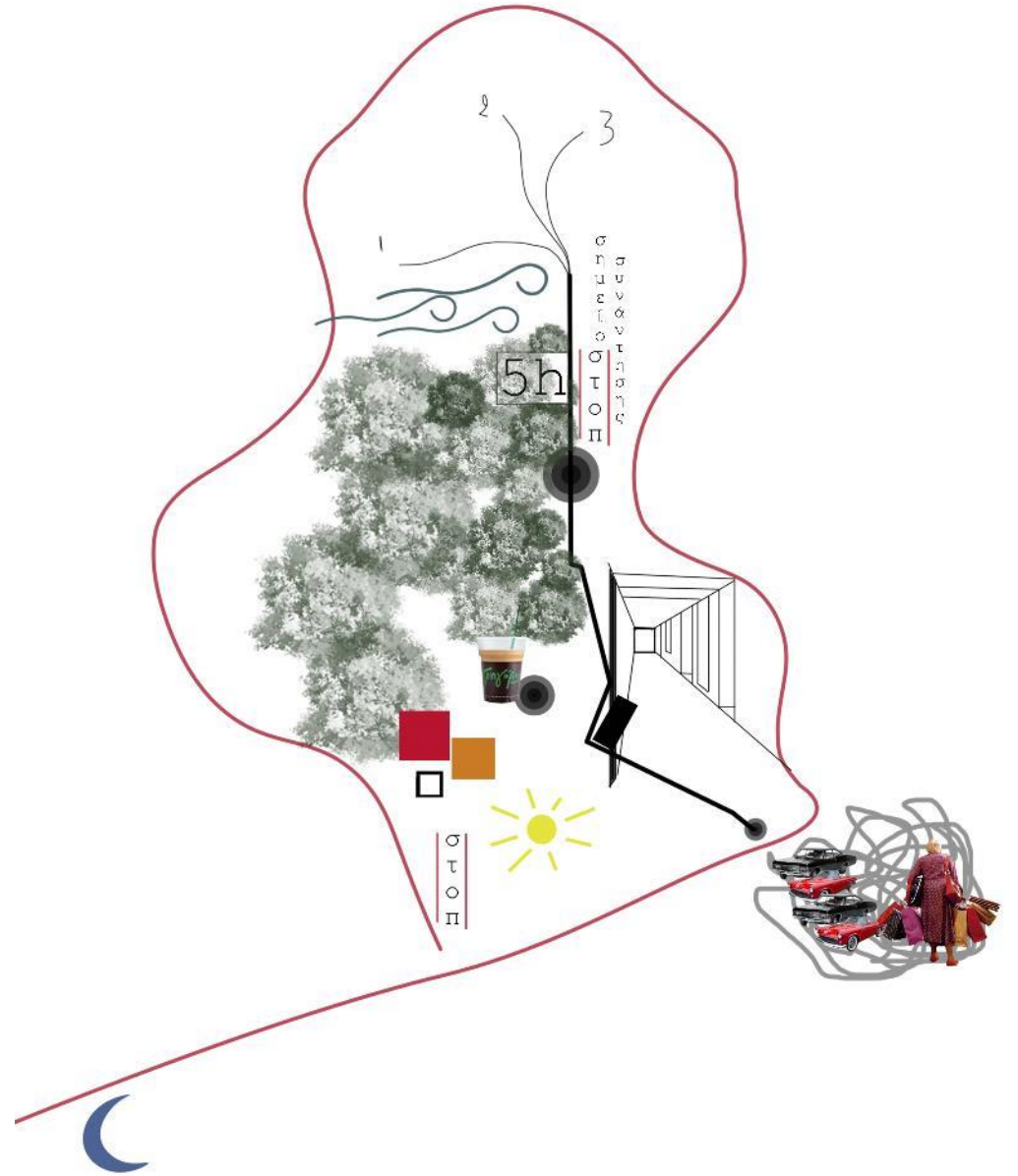
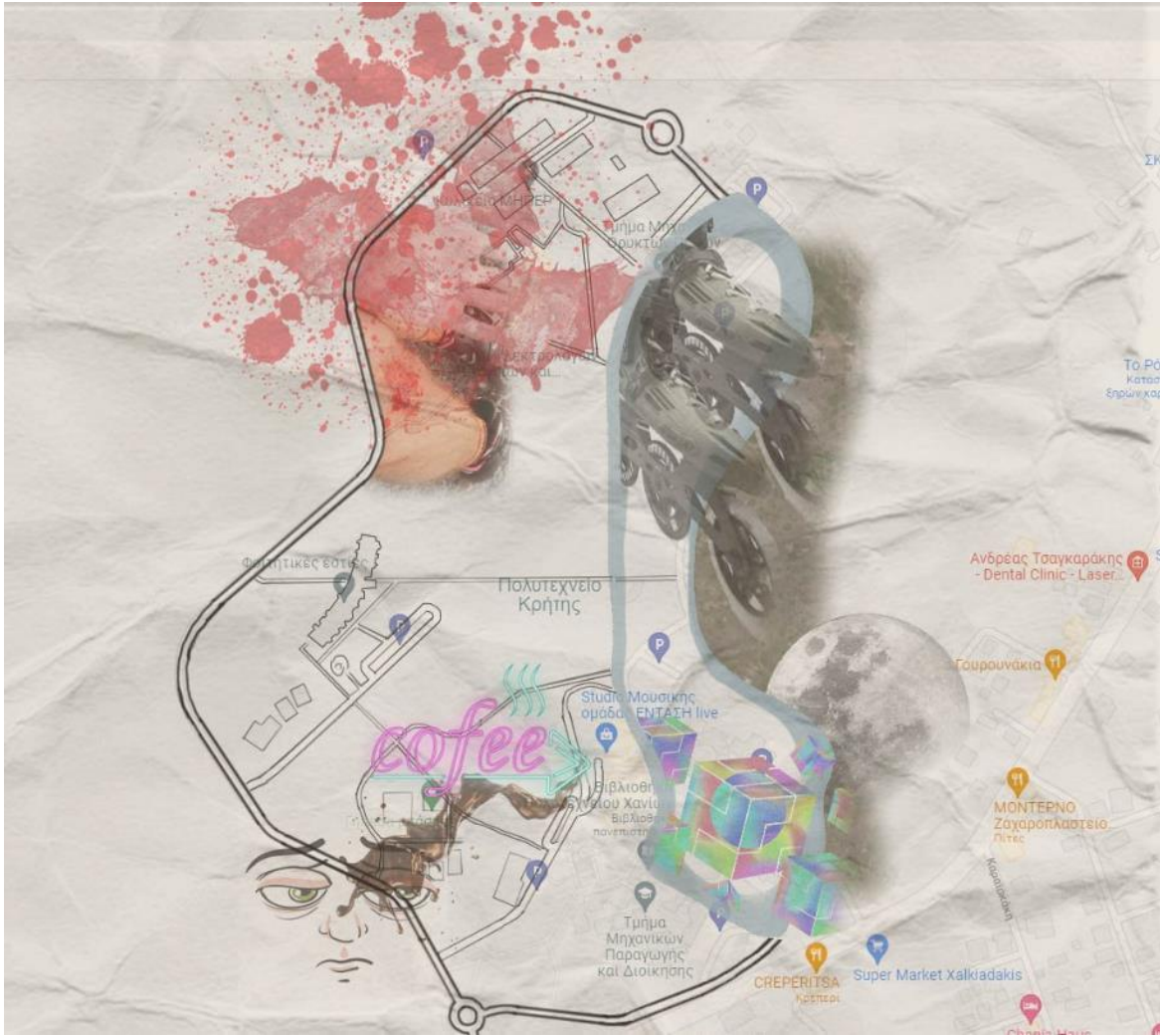
ΜΙΑ ΜΕΡΑ ΣΤΗ ΣΧΟΛΗ
ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ ΜΑΡΟΥΛΙΝΑ

Κυριακίδου Μαρουλίνα

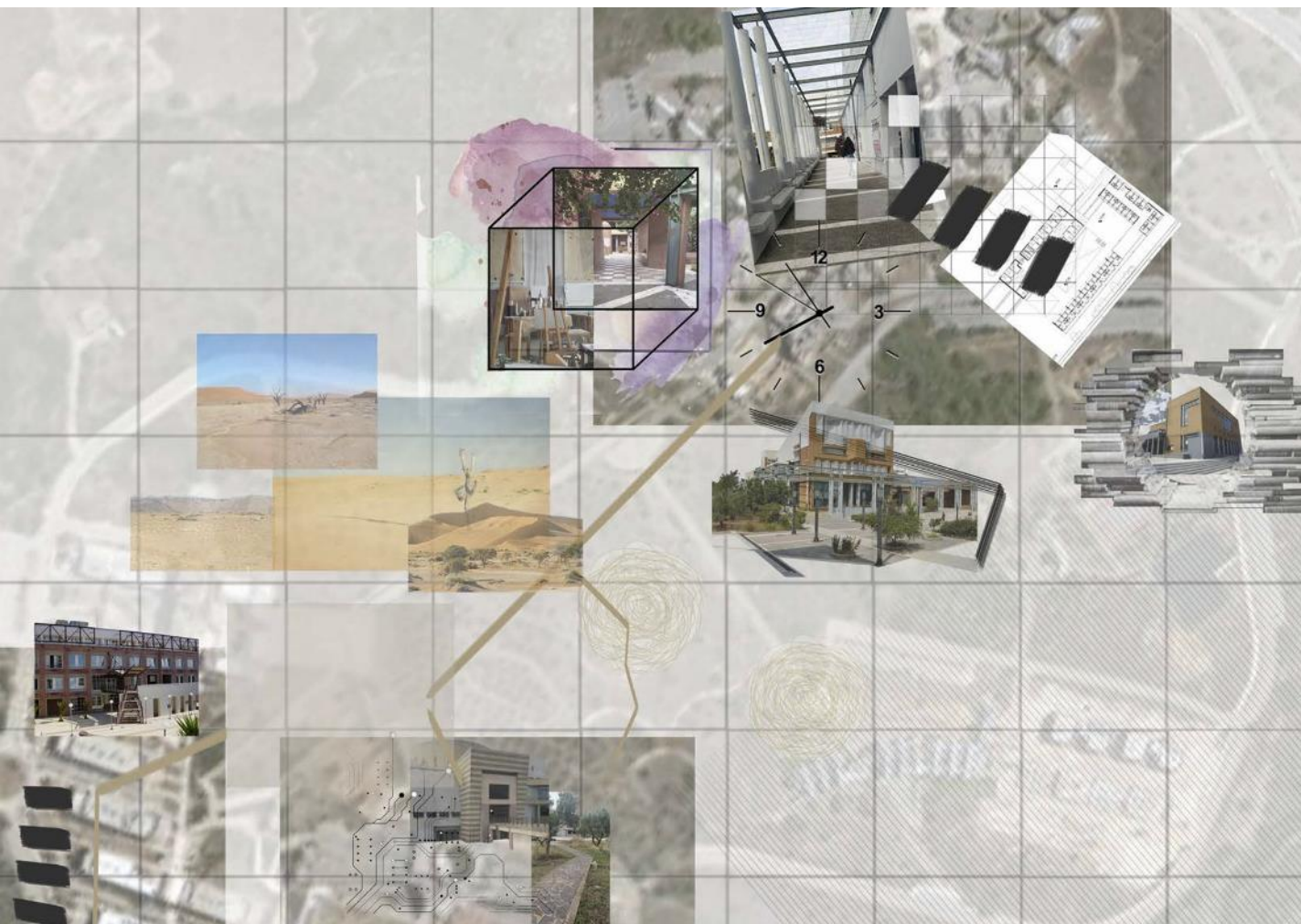

Στην άσκηση αυτή οι φοιτητές αποτύπωσαν με σκίτσα, φωτογραφίες, λέξεις, εικόνες, κ.ά. την καθημερινότητά τους στην πολυτεχνούπολη στα Χανιά. Τους ζητήθηκε να αναπαραστήσουν σε ένα αφήγημα αποτελούμενο από πράξεις, το πώς αντιλαμβάνονται τον χώρο, την δράση τους μέσα σε αυτόν, τις εντυπώσεις και τα συναισθήματά τους. Οι χάρτες που δημιούργησαν χαρακτηρίζονται ως νοητικοί – ψυχογεωγραφικοί.

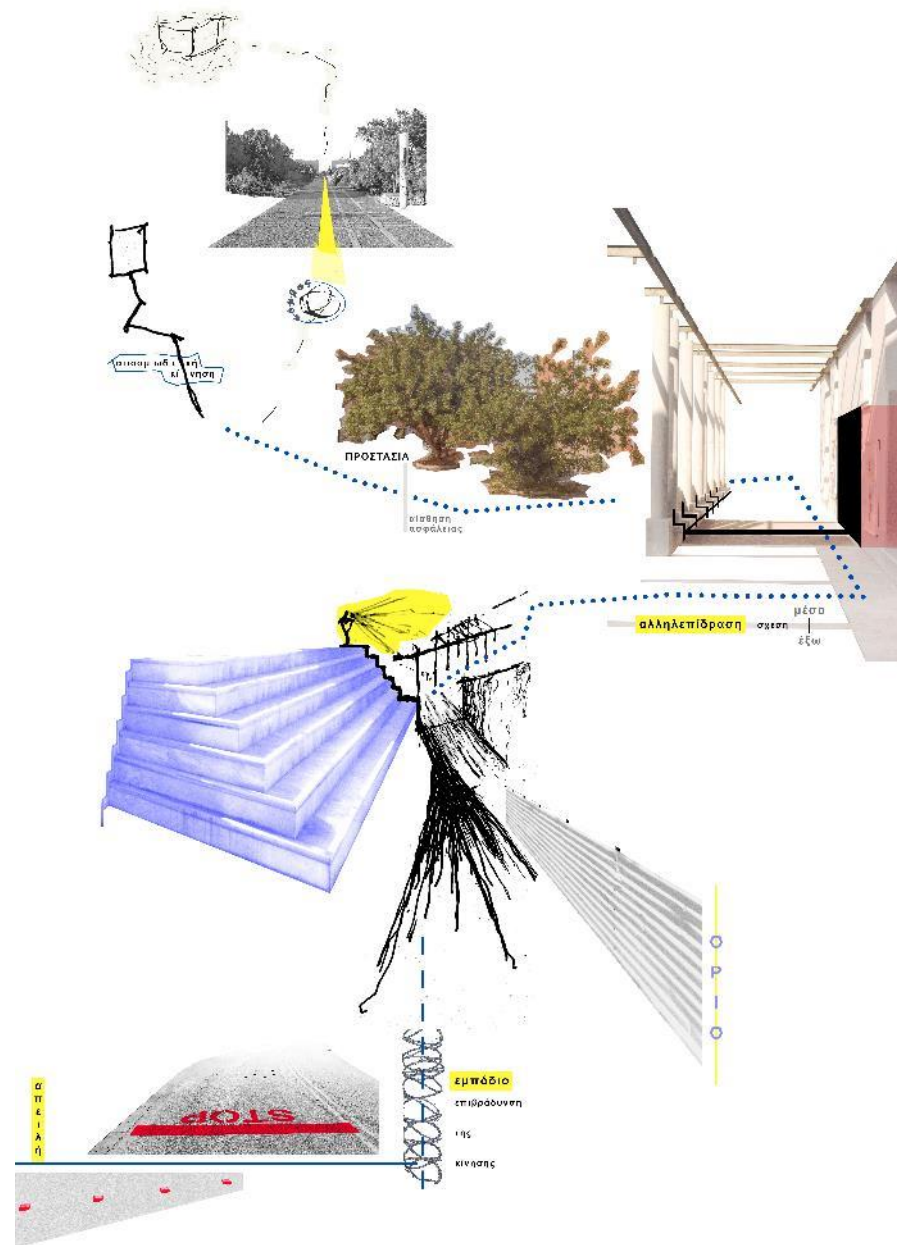

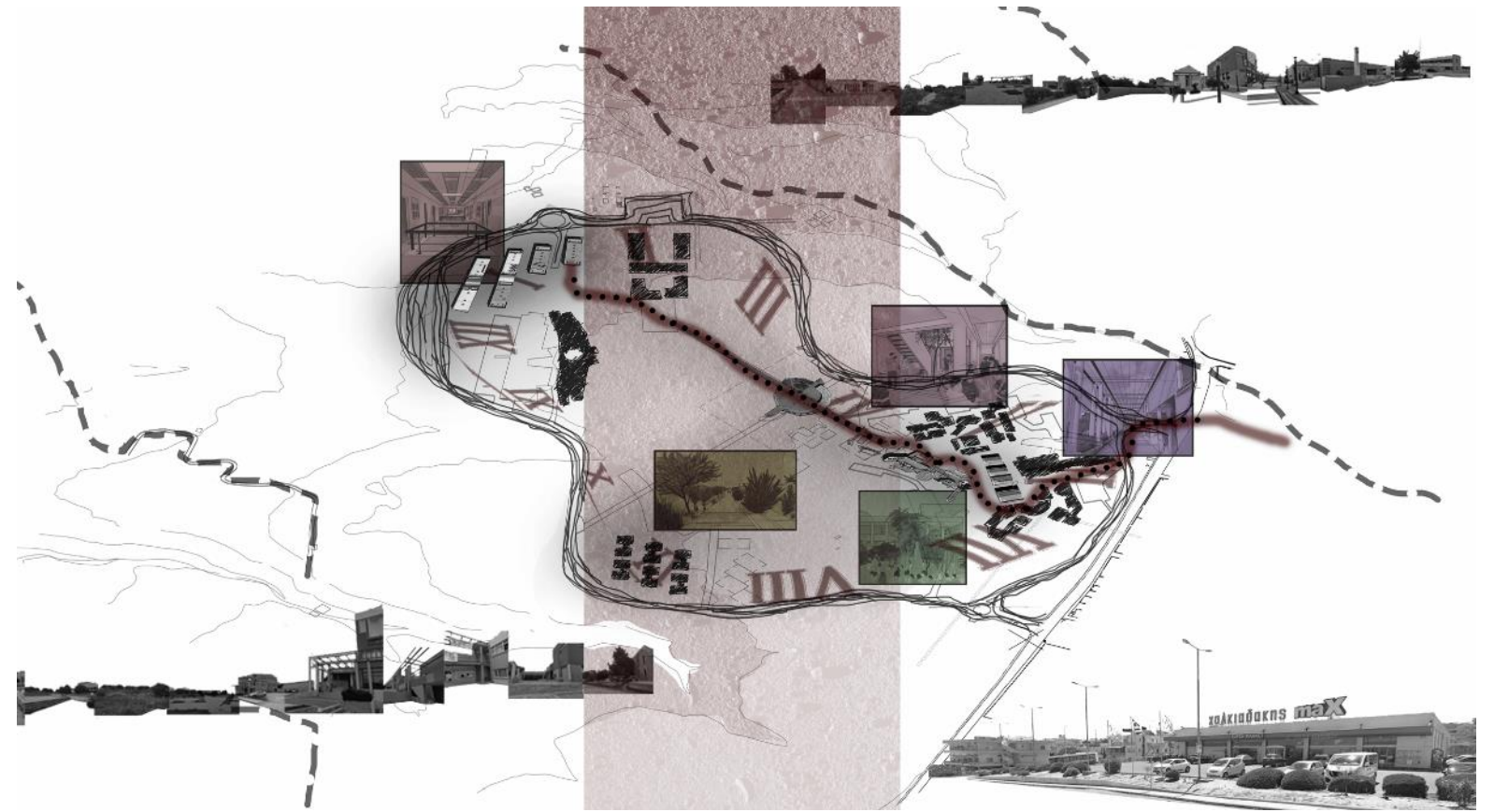
Αριστερά: Δεληναδάκης Χαράλαμπος και δεξιά Μιχαλακέλη Ειρήνη

Αριστερά: Πασχάλη Ματούλα Παντελίτσα και δεξιά Φίλη Ελένη

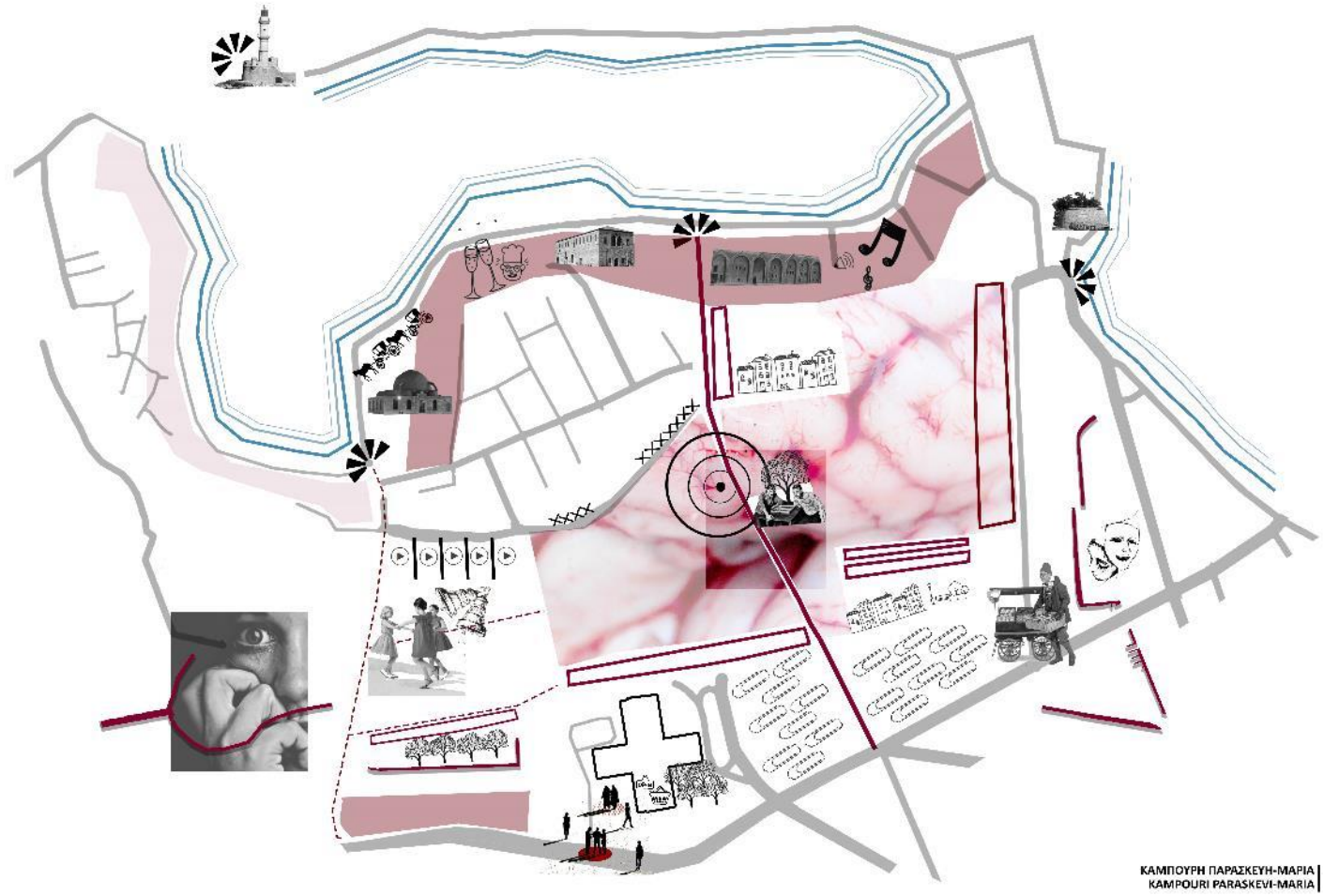
Αριστερά: Καμπούρη Παρασκευή Μαρία και δεξιά Καπιδάκη Αικατερίνη

«το κέντρο μου, το κέντρο του κόσμου είναι τα Χανιά»

Στην άσκηση αυτή οι φοιτητές χαρτογράφησαν τα Χανιά με αφετηρία ένα σημαντικό σημείο στην πόλη: την άγνωστη στο ευρύ κοινό “Ανασκαφή Παπαδοπούλου” που βρίσκεται στο ισόγειο του κτιρίου επί της οδού Δασκαλογιάννη 63. Στο σημείο εκείνο βρέθηκε μια στήλη που εικάζεται ότι αποτελεί το παλαιότερο αρχαιολογικό εύρημα που συνδέεται με την ίδρυση της πόλης των Χανίων. Το σημείο αυτό στην άσκηση χαρτογράφησης αποτέλεσε το σύμβολο της εκκίνησης για ένα προσωπικό “ταξίδι εξερεύνησης” της πόλης. Οι φοιτητές κινήθηκαν στο δημόσιο αστικό χώρο γύρω από αυτό, διαγράφοντας έναν κύκλο με ακτίνα 250 μέτρα (βλέπε χάρτη). Σε αυτό το χώρο γύρω από αυτούς, κλήθηκαν να δημιουργήσουν τους δικούς τους, νοητικούς και ψυχογεωγραφικούς χάρτες, ή άλλους, της επιλογής τους.

Καμπούρη Παρασκευή Μαρία

Κυριακίδου Μαρουλίνα

Το βιβλίο: «Χανιά. Ψυχογεωγραφικός Χαρτογραφικός Οδηγός της Παλιάς Πόλης»

Χανιά

Ψυχογεωγραφικός Χαρτογραφικός Οδηγός της

Το βιβλίο που κρατάτε στα χέρια σας φιλοδοξεί να αποτελέσει για εσάς ένα διαφορετικό **Οδηγό της Παλιάς Πόλης των Χανίων**, ένα εναλλακτικό εργαλείο περιήγησης στις ορατές και αόρατες όψεις της, μέσα από τα μάτια 25 σύγχρονων χαρτογράφων που τις κατέγραψαν. Είναι συλλογικό έργο καθώς περιλαμβάνει κατά κύριο λόγο τους χάρτες και τα κείμενα των συμμετεχόντων (στο πρώτο μέρος) καθώς και τις διαλέξεις (στο δεύτερο μέρος) των εισηγητών στο εργαστήριο έρευνας και αναπαράστασης της πόλης Νοητικοί και Ψυχογεωγραφικοί Χάρτες: Εφαρμογή στα Χανιά που οργανώθηκε με την υποστήριξη της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πολυτεχνείου Κρήτης και φιλοξενήθηκε στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής Μεσογείου στα Χανιά τον Σεπτέμβριο του 2017. Στόχος του εργαστηρίου ήταν η παραγωγή χαρτών της Παλιάς (εντός των τειχών) Πόλης των Χανίων με αφετηρία δύο βασικές πρακτικές, την νοητική χαρτογράφηση του Kevin Lynch και την ψυχογεωγραφία των Καταστασιακών. Ελπίζουμε ότι το βιβλίο αυτό θα γίνει το έναυσμα να γνωρίσουμε καλύτερα τις ποικίλες όψεις της παλιάς πόλης των Χανίων με τις πολλαπλές τους εκφάνσεις. Να προσανατολιστούμε έτσι όχι μόνο γεωγραφικά στην πόλη αλλά και στην αναζήτηση των επιμέρους συχνά αθέατων χαρακτηριστικών της. Μπορεί, τελικά να αποτελέσει πρότυπο παράδειγμα οδηγού και για άλλες πόλεις.

The book that you hold in your hands aspires to be a different **Guide to the Old Town of Chania**, an alternative tool for browsing its visible aspects and unveil its invisible facets through the eyes of 25 contemporary cartographers who recorded them. It is a collective work as it includes mainly the maps of the participants (part one) and the lectures (part two) of the invited speakers in the workshop of city research and representation Chania Mental Maps and Psychogeography, which was organized with the support of the School of Architecture of the Technical University of Crete and was hosted by the Center of Mediterranean Architecture in Chania, Crete, in September 2017. The aim of the workshop was to produce maps of the Old City of Chania starting from two major mapping practices, Kevin Lynch's mental mapping and situationist psychogeography. We hope that the book will be an alternative guide to acknowledge the multiple facets and aspects of the historic city of Chania, and orient us, not only geographically in the city, but also by unveiling its often concealed and unseen features. It can thus, be an exemplar of a guide for other cities as well.

Mapping Chania

Psychogeographic Guide of the Old Town

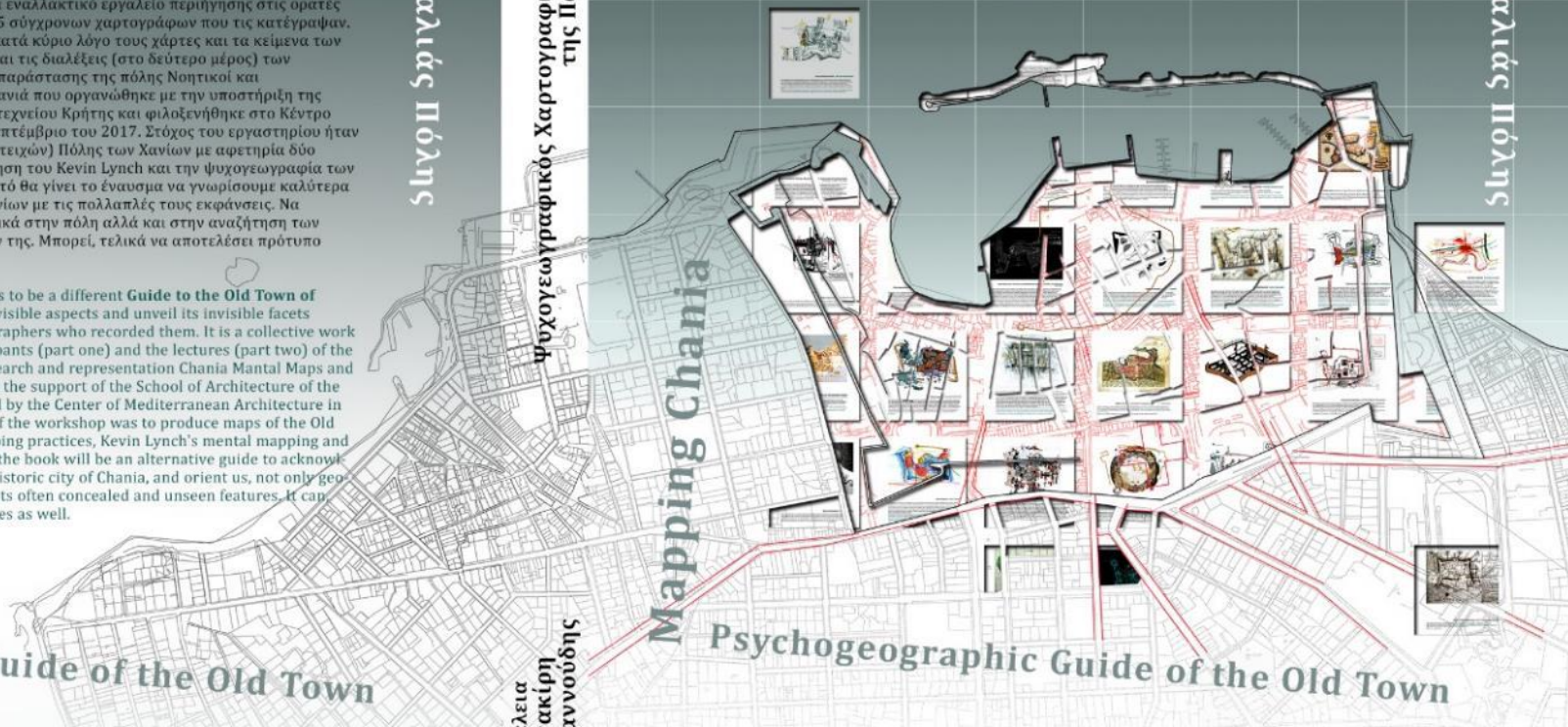
Παλιάς Πόλης

Χανιά
Ψυχογεωγραφικός Χαρτογραφικός Οδηγός
της Παλιάς Πόλης

επιμέλεια
Ε. Τσακίρη
Σ. Γιαννούδης

Χανιά

Ψυχογεωγραφικός Χαρτογραφικός Οδηγός της

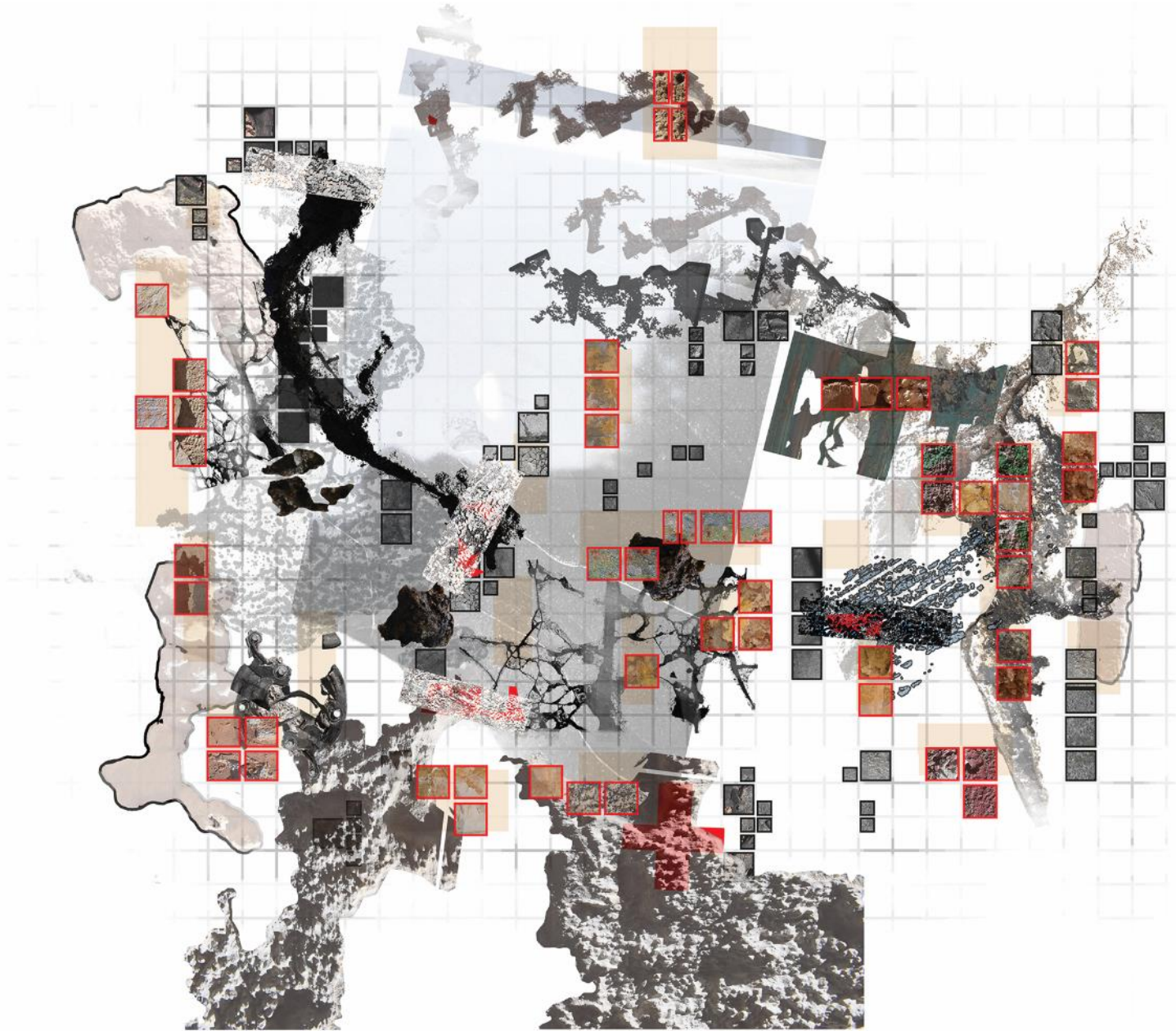
Mapping Chania
Psychogeographic Guide of the Old Town

Παλιάς Πόλης

επιμέλεια editors
Ευφροσύνη Τσακίρη Eufrosyni Tsakiri Σωκράτης Γιαννούδης Socrates Yiannoudes

Το βιβλίο περιλαμβάνει τους χάρτες που δημιούργησαν 25 φοιτητές που συμμετείχαν στο ομώνυμο εργαστήριο που έγινε το 2017 στα Χανιά. Το έργο αυτό αποτελεί έναν εναλλακτικό χάρτη, έναν οδηγό για τα Χανιά, που απευθύνεται σε εκείνους που θέλουν να τα γνωρίσουν με έναν διαφορετικό τρόπο.

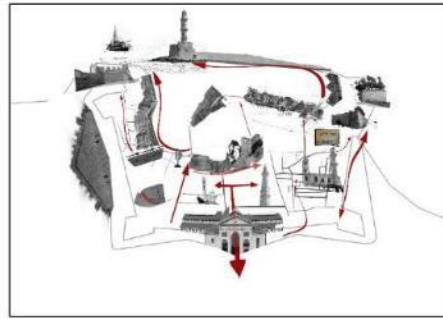

Μαραγκού, Εύστρα, Πρωίμου, Τουρλίδας, Τσικαλά, Χρονικές Ρηγματώσεις

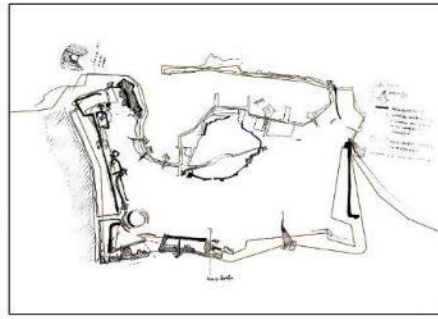

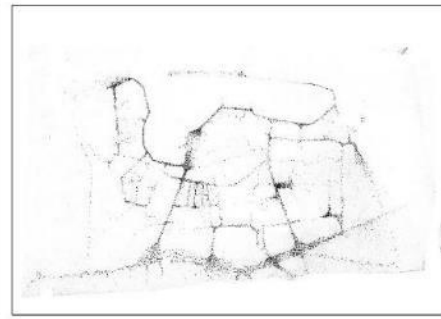
Μάρα Ζαχαράκη, πόλη δύο ταχυτήτων

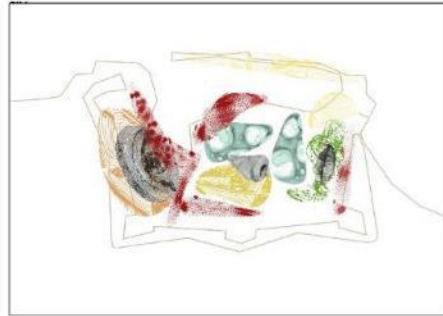
Naked City

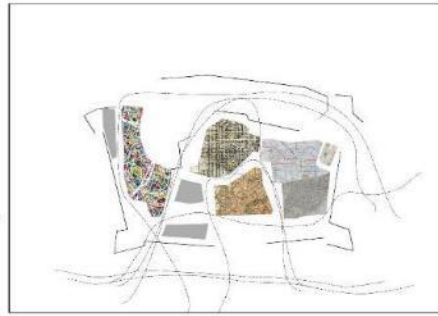
Όρια

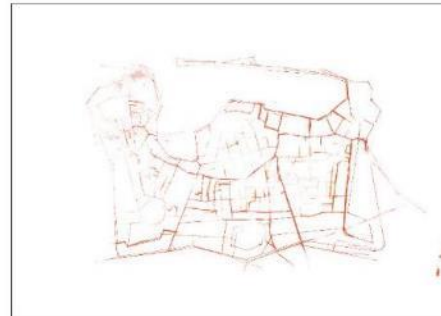
Κίνηση Πλήθους

Συναισθήματα

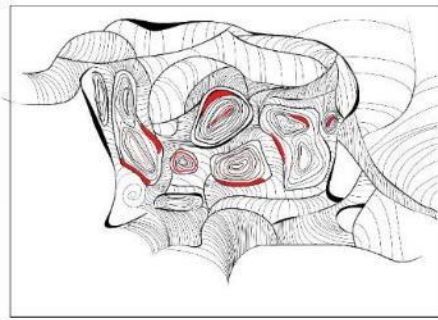
Πόλεις μέσα στην πόλη

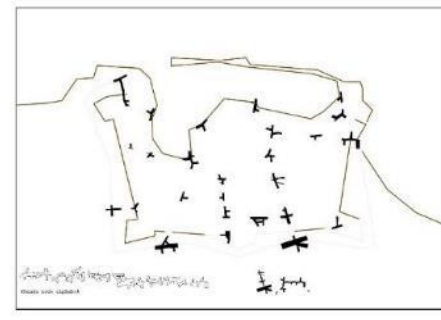
Διαδρομές

Μέσα από τα παράθυρα

Πόλη δύο ταχυτήτων

Κόμβοι

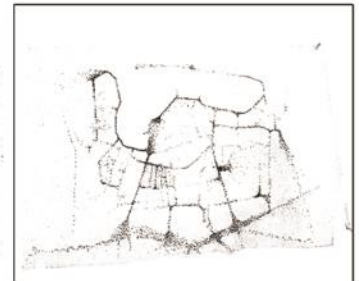
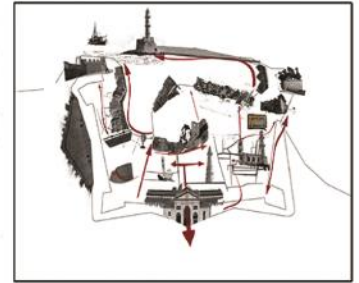
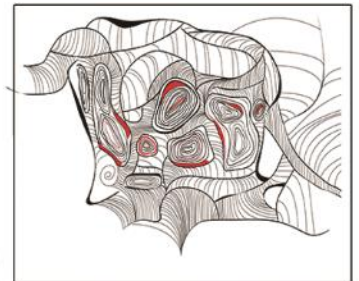
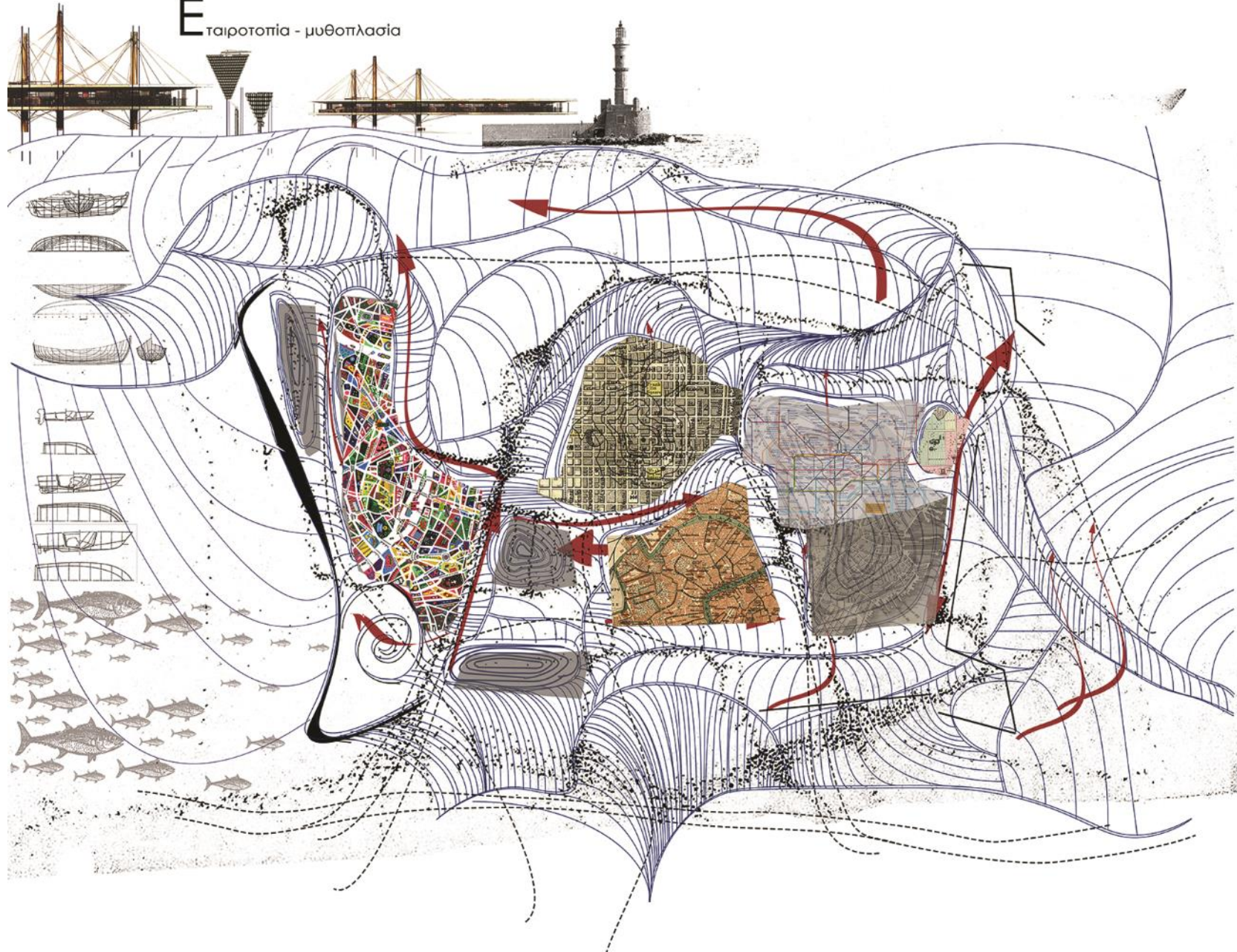
Εικ-αστικά παλίμψηστα: παράδειγμα Δ

Εργαστήριο: Χανιά: Ψυχογεωγραφικός Χαρτογραφικός Οδηγός της Παλιάς Πόλης

Επιμέλεια χαρτογράφησης: Ε. Τσακίρη. Συμμετέχοντες: Β. Αποστολάκη, Μ. Ξεκαρδάκη, Κ. Παγκάλου, Α. Παπαστεργίου, Γ. Χατζηδάκης

Εταιροτοπία - μυθοπλασία

Ευχαριστώ
Ευφροσύνη Τσακίρη

<https://www.youtube.com/c/PoliPlexIconVisualizingUrbanComplexities>

<https://eftsakiri.wixsite.com/poli-plex-icon>